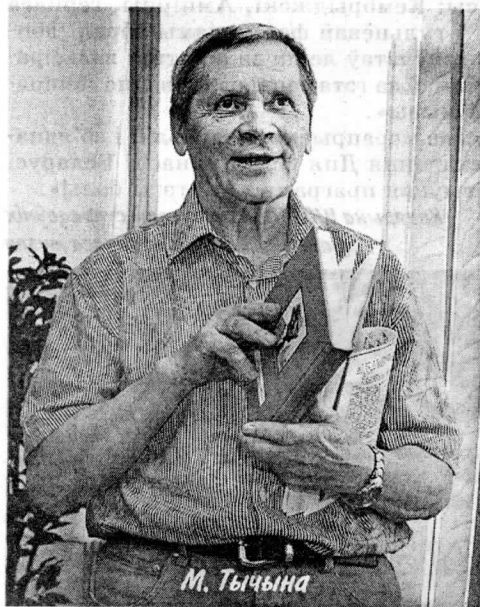

«І зноў была нядзеля...»

22 чэрвеня – трагічны дзень не толькі для нашай краіны. 72 гады аддзяляе нас ад той страшнай даты, калі фашысцкая Германія без аб'яўлення вайны напала на Савецкі Саюз і пачаліся доўгія гады Вялікай Айчыннай вайны. Цяжкія выпрабаванні выпалі на долю беларусаў. У гэтай вайне наша краіна панесла велізарныя страты: загінуў кожны чацвёрты, а паводле апошніх дадзеных – кожны трэці беларус. За час нямецка-фашысцкай акупацыі захопнікі знішчылі і спалілі 209 з 270 гарадоў і раённых цэнтраў, цалкам знішчылі 9 200 вёсак. Рэха мінулай вайны да гэтай пары балюча адгукаецца ў сэрцах беларусаў. 97 адсоткаў салдатаў, што нарадзіліся паміж 1922 і 1924 гадамі, не вярнуліся дадому пасля той вайны.

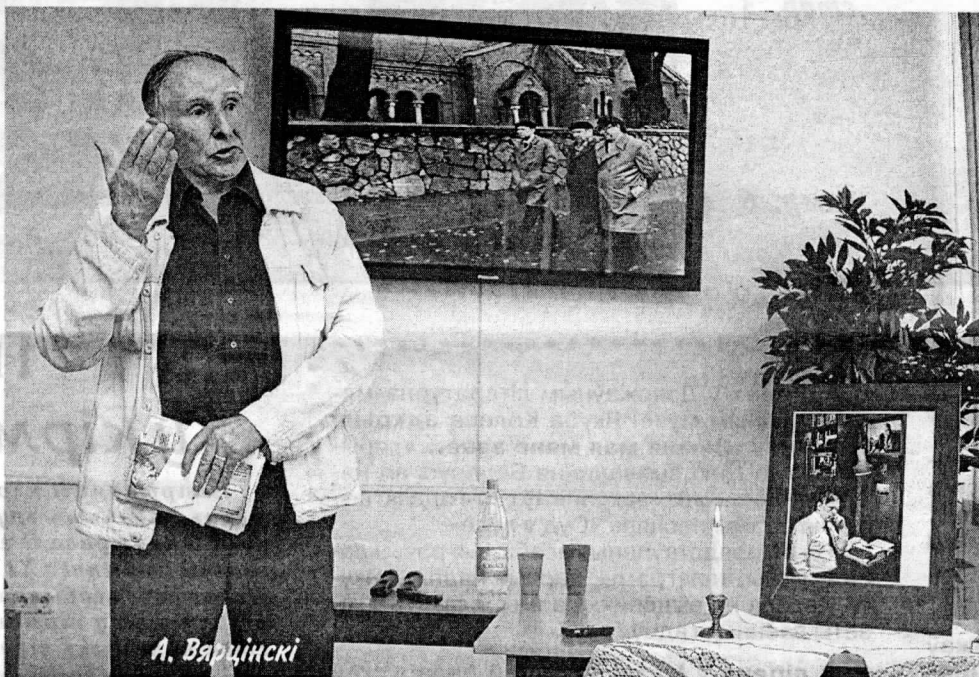
Беларуская літаратура пра вайну – адна з самых значных на постсавецкай прасторы. Многія з тых, хто пісаў пра тыя жудасныя падзеі, са зброяй у руках прайшлі вайну крыжовымі дарогамі, зведалі боль і горыч стратаў, на сабе адчулі яе антычалавечую сутнасць.

22 чэрвеня сумная дата для беларусаў яшчэ і з прычыны смерці выдатнага пісьменніка Васіля Быкава, які пайшоў ад нас у 2003 годзе. Васіль Уладзіміравіч прайшоў разам са сваім пакаленнем доўгімі вёрстамі вайны, быў двойчы паранены, але выжыў, каб расказаць свету праўду пра жыхароў вайны і пра сваіх аднагодкаў.

М. Тычына

Напярэдадні гэтай трагічнай даты 20 чэрвеня Дзяржаўны музей гісторыі беларускай літаратуры сумесна з Цэнтральнай навуковай бібліятэкай імя Якуба Коласа НАН Беларусі правялі мерапрыемства «І зноў была нядзеля...»

А. Вярцінскі

як тады, у сорак першым...», каб ушанаваць памяць мільёнаў загінулых на фронце і ў акупацыі, а таксама памяць пісьменніка В. Быкава. Да імпрэзы была падрыхтаваная выстаўка «Пайспі і вярнуцца» з фондаў музея і бібліятэкі.

Пачалася дзея хвілінай маўчання і запальваннем памінальнай свечкі па ўсіх загінулых у Вялікай Айчыннай вайне. Пасля прагляду ваеннай хронікі, на фоне якой гучала песня Эдуарда Ханка на словы Анатоля Вярцінскага «Два полі», загадчык сектара кнігазнаўства аддзела рэдкіх кніг і рукапісаў ЦНБ Алена Цітавец расказала аб прадстаўленай выстаўцы.

Размова пра асобу В. Быкава пачалася з чытання артыкула пісьменніка «Тры абзацы аўтабіяграфіі» ў выкананні артыста Купалаўскага тэатра Андрэя Кавальчука. Пра творчую лабараторыю пісьменніка, яго подступы да ваеннай тэмы, адметнасць і наватарства казала літаратуразнаўца Галіна Тычка. Сціпана глядзелі і слухалі прысутныя відэафільм з запісам голасу В. Быкава, дзе аўтар чытаў урывак з аповесці «Мёртвым не баліць». Зацікавіла гасцей і відэапрэзентацыя, падрыхтаваная супрацоўнікамі музея, дзякуючы якой можна было ўбачыць фотаздымкі пісьменніка розных гадоў.

Для многіх чытачоў асоба творцы атаясамліваецца з асобай лірычнага героя яго твораў. Васіль Уладзіміравіч некалі казаў, што яго біяграфія ў яго творах. З іх ён паўстае добрым, простым і шчырым, мужным і адданым. Якім запомніўся пісьменнік людзям, якія яго блізка ведалі, расказалі Анатоль Вярцінскі і Анатоль Сульянаў.

Выступленне апошняга было вельмі эмацыйным. На яго думку, у нашых кнігарнях няшмат знойдзеш твораў В. Быкава, а кнігі і асобу пісьменніка неабходна прапагандаваць, рэкламаваць, тлумачыць моладзі, чым ён цікавы, гераічны, чым адрозніваецца ад іншых пісьменнікаў. «Трэба гаварыць пра тое, што Быкаў асоба не звычайная, чалавек сціплы, шчыры, адказны, – сказаў Анатоль Канстанцінавіч, – што

ў яго многаму можна і трэба вучыцца. Быкаў пісаў праўду і толькі праўду».

Зцікаўнасцю прысутныя слухалі літаратуразнаўца Міхася Тычыну, які быў асабіста знаёмы з В. Быкавым. Міхась Аляксандравіч звярнуў увагу на тое, што творчасць Быкава займае годнае месца не толькі ў нацыянальнай, але і ў сусветнай літаратуры. З сабою ён прынёс кнігу класіка «Мёртвым не баліць», выдадзеную ў 2010 годзе ў Амерыцы ў перакладзе Джозэфа Мозура. Даследчык паведаміў пра цікавасць амерыканскіх чытачоў да творчасці В. Быкава.

Пад час імпрэзы ў фонды музея пісьменнікам і перакладчыкам Валерыем Стралко была перададзеная кніга В. Быкава «Круглянскі мост», выдадзеная ў 2011 годзе на ўкраінскай мове ў Кіеве.

Напрыканцы А. Кавальчук прачытаў верш Георгія Ліхтаровіча, прысвечаны В. Быкаву, і прысутныя пачулі адну з любімых песень Васіля Уладзіміравіча – «Шумныя бярозы» на словы Янкі Купалы.

Жыццёвы і творчы шлях пісьменніка пацвярджае, што для асобаў такога маштабу смерці няма. Ён будзе жыць бясконца ў сваіх творах, у памяці ўдзячных беларусаў, у гісторыі сусветнай культуры. А паэт Рыгор Барадулін дакладна вызначыў месца В. Быкава ў гісторыі і культуры Беларусі:

*Васільком у жыцце Беларушчыны
Назаўсёды застанеца Быкаў!*

*Лідзія ШАГОЙКА, загадчык аддзела навуковай асветы Дзяржаўнага музея гісторыі беларускай літаратуры
Фота Наталі КУПРЭВІЧ*

